

Højesteret skaber klarhed

om kære af sagsomkostninger

Hvornår skal du have tilladelse fra Procesbevillingsnævnet til at kære en byrets afgørelse om sagsomkostninger?

DENNE ARTIKEL VEDRØRER, hvornår det er nødvendigt at indhente kæretilladelse fra Procesbevillingsnævnet (PBN) i forbindelse med kære af byrettens sagsomkostningsafgørelser i henhold til retsplejelovens § 389, stk. 2, og hvornår der kan kæres direkte til landsretten.

Der gennemgås tidligere landsretspraksis og to nye kendelser fra Højesteret.

Artiklen konkluderer, at det er "bundlinjebeløbet" i byrettens sagsomkostningsafgørelse, der er afgørende for, hvornår kæretilladelse fra PBN kræves. Det angives sluttelig, hvordan man som advokat kan forholde sig, hvis man er i tvivl om, hvorvidt kæretilladelse fra PBN er nødvendig.

HVILKE SAGSOMKOSTNINGER ER OMFATTET?

Problemstillingen forelå i en sag, hvor de sagsøgte under sagen havde udlagt 10.936,99 kroner til syns- og skønsmænd. Byretten bestemte, at de sagsøgte skulle betale 8.000 kroner i sagsomkostninger til sagsøgeren, og at de sagsøgte endeligt skulle betale omkostninger til syn og skøn med

De sagsøgte kærede byrettens omkostningsafgørelse til Østre Landsret. Østre Landsrets flertal bemærkede ved kendelse af 10. oktober 2008, at enhver part foreløbigt skal betale de omkostninger, der er forbundet med processuelle skridt som f.eks. syn og skøn, som parten har foretaget eller anmodet om, jf. retsplejelovens § 311, dog med forbehold af at få dem erstattet af modparten. Fastsættelsen af sagsomkostninger i henhold til retsplejelovens kap. 30 er udtryk for det hovedprincip, at den tabende part skal erstatte modparten de udgifter, som retssagen har påført ham. Den tabende part må selv betale sine omkostninger i forbindelse med retssagen, herunder udgifter til syn og skøn medmindre retten bestemmer andet. Den tabende parts sagsomkostninger indgår således ikke i byrettens fastsættelse af sagsomkostninger.

På den baggrund fandt landsrettens flertal, at de sagsomkostninger, der skal indgå i 10.000 kroner-grænsen i retsplejelovens § 389, stk. 2, er de sagsomkostninger, som den ene part er blevet dømt til at erstatte den anden part. De sagsomkost-

kroner, og en tilladelse til at kære. Østre Landsrets flertal bemærkede ved kendelse af 10. oktober 2008, at PBN havde givet kæretilladelse, stadfæstet den 20. april 2009. Østre Landsrets flertal anførte:

Det må derfor konkluderes, at de sagsomkostninger, som den ene part er blevet dømt til at erstatte den anden part, indgår i vurderingsgrænsen i retsplejelovens § 389, stk. 2.

SAGSTYPER

Indtil Højesterets kendelse af 10. oktober 2008 var der særlig opmærksomhed på, hvorvidt tilladelse til at kære var fornøden i de nævnte sagstyper:

Sagstype 1: Sager, hvor den tabende part er særligt økonomisk svagtstillet og der træffes særlige hensyn. Her kan der f.eks. træffes særlige hensyn til den økonomiske tilstand.

Det følger af retsplejelovens § 389, stk. 2, at den økonomiske tilstand er et af de hensyn, der kan tages i betragtning ved vurderingen af, om der er grund til at tillade kære.

fra PBN i tilfælde, hvor byretten helt har ophævet sagens omkostninger. Spørgsmålet er, hvorledes det forholder sig, når omkostningerne kun er blevet delvis ophævet.

Østre Landsret kom i U 2006.2766/1 Ø frem til, at der krævedes kærretilladelse fra PBN i et tilfælde, hvor sagens omkostninger var blevet ophævet, og parterne var blevet pålagt at dele retsafgiften, og sagsøgte herudover pålagt at betale et inkassogebyr på 100 kroner. Det fremgår ikke af kendelsen, hvilken del af omkostningsafgørelsen, der var påkæret.

Advokat Asger Bagge-Jørgensen nævner i "En dum lille fælde" i Advokaten nr. 7/2009, at han havde en sag, hvor byretten havde bestemt, at hver af parterne skulle bære egne sagsomkostninger og dele udgiften til retsafgift. Han ønskede

de ophævede advokatudgifter til Østre Landsret, hvilket han angav i kæreskriftet. Østre Landsret realitetsbehandlede kæremålet uden tilladelse fra PBN og tog stilling til sagsomkostningerne ved kendelse af 30. oktober 2008.

Det skal hertil bemærkes, at Østre Landsret efterfølgende i en kendelse af 3. juni 2009 kom frem til det modsatte resultat i en situation, hvor sagens omkostninger var blevet ophævet med undtagelse af retsafgiften på 500 kroner, og hvor der var nedlagt påstand om, at de kærende blev tillagt sagsomkostninger i henhold til proceduretaksterne. Her afviste Østre Landsret at realitetsbehandle kæremålet under henvisning til, at der ikke forelå en tilladelse fra PBN.

Den nye praksis fra Østre Landsret, som Asger Bagge-

blev således efterfølgende ændret igen.

Vestre Landsret kom i en kendelse af 22. december 2010 frem til det samme resultat som Østre Landsrets kendelse af 3. juni 2009 i en sag, hvor byretten havde bestemt, at sagens omkostninger skulle ophæves, men at sagsøgte skulle erstatte sagsøgeren 1.600 kroner svarende til retsafgiften af det vundne beløb. Sagsøgeren kærede denne afgørelse til Vestre Landsret med påstand om, at der skulle tillægges sagsøgeren sagsomkostninger til dækning af udgiften til advokatbistand. Vestre Landsret afviste kæremålet med henvisning til, at byretten havde fastsat sagens omkostninger til et beløb, der ikke overstiger 10.000 kroner. Afgørelsen kunne derfor kun kæres med tilladelse fra PBN.

Der har således efter seneste

enighed om, at kræves uanset ønsket om opløsning

Sagsty
Sager, sen sam mere e hvor k eller f ikke o

Der U 200 havde i sagsø 6.000 katbis Vestre alene vokath Vestre at be

til bestemmelsen, hvoraf det fremgår: ...“Angår kæren alene en del af omkostningsafgørelsen, er der kun fri appeladgang, såfremt det påkærede beløb er over 10.000 kroner”...

Østre Landsret afsagde 26. april 2010 kendelse i en lignende sag. Byretten havde her besluttet, at sagsøgte skulle betale 13.260 kroner i sagsomkostninger til sagsøgeren, hvoraf de 8.000 kroner udgjorde delvis dækning af udgifter til advokatbistand, og de 5.260 kroner udgjorde dækning af retsafgift af det vundne beløb. Østre Landsret bemærkede her, at det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 389, stk. 2, at hvis kæren kun angår en del af omkostningsafgørelsen, er der kun fri appeladgang, såfremt det påkærede beløb er over 10.000 kroner. Landsretten bemærkede herefter videre, at både sagsøgers og sagsøgte kære måtte anses for at vedrøre byrettens fastsættelse af et beløb til dækning af advokatudgifterne og ikke byrettens bestemmelse om erstatning om retsafgiften. Da det beløb, som kæren vedrørte, ikke var fastsat til mere end 10.000 kroner, kunne byrettens afgørelse kun kæres med tilladelse fra PBN.

Østre Landsrets kendelse var således i overensstemmelse med praksis fra Vestre Landsret som nævnt i U 2008.1537 V. Der var således enighed mellem landsretterne om, at tilladelse fra

PBN var påkrævet, hvis den del af omkostningsafgørelsen, der blev påkæret, vedrørte et beløb på 10.000 kroner eller derunder.

HØJESTERETS NYE KENDELSE

Begge parter kærede med tilladelse fra PBN Østre Landsrets ovennævnte kendelse af 26. april 2010 til Højesteret.

Højesteret udtalte ved kendelse af 21. januar 2011 i sag 216/2010 følgende:

...“I retsplejelovens § 389, stk. 2, 1. pkt., hedder det: ‘Kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, der er fastsat til højst 10.000 kroner, kan ikke kæres’. For så vidt angår tilfælde, hvor afgørelsen fastsætter et samlet sagsomkostningsbeløb, må bestemmelsen i overensstemmelse med ordlyden forstås på den måde, at der er fri adgang til kære, hvis det samlede omkostningsbeløb overstiger 10.000 kroner, således at det er uden betydning, om kæremålet er begrundet i forhold, der kun angår en eller flere udgiftsposter, som ikke overstiger dette beløb. De af landsretten citerede lovbemærkninger, hvis rækkevidde er usikker, kan ikke føre til et andet resultat”...

Højesteret bemærkede herefter, at byretten havde bestemt, at sagsøgte i den konkrete sag skulle betale 13.260 kroner i sagsomkostninger til sagsøgeren. Da det fastsatte samlede omkostningsbeløb således oversteg 10.000 kroner, kunne

DET SIGER RETSPLEJELOVEN

Retsplejelovens § 389, stk. 2, har følgende ordlyd: “Kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, der er fastsat til højst 10.000 kroner, kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til kære, hvis særlige grunde taler derfor.”

Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til bestemmelsen i Folketingstidende 1989/90, tillæg A, sp. 785: ...“Angår kæren alene en del af omkostningsafgørelsen, er der kun fri appeladgang, såfremt det påkærede beløb er over 10.000 kroner. Har retten truffet bestemmelse om, at hver part bærer sine omkostninger (sagsomkostningerne ophæves), og sagsomkostningerne således ikke er fastsat til noget bestemt beløb, vil denne afgørelse, der kan angå meget betydelige beløb, fortsat frit kunne appelleres”...

begge parter efter retsplejelovens § 389, stk. 2, frit kære til landsretten. Sagen blev herefter hjemvist til realitetsbehandling i landsretten.

“BUNDLINJEBELØBET” ER AFGØRENDE

Højesterets kendelse tilsidesætter den ovenfor refererede landsretspraksis i afgørelser under sagstype 2, herunder bl.a. U 2008.1537 V, der ikke længere kan anses for at være gældende ret. På baggrund af Højesterets kendelse må det nu konkluderes, at det alene er “bundlinjebeløbet” i byrettens sagsomkostningsafgørelse, der er afgørende for, hvornår kære-

tilladelse fra PBN kræves for at kære en del af omkostningsafgørelsen, der ikke overstiger 10.000 kroner, kræves ikke, hvis det samlede omkostningsafgørelsesbeløb er højere end 10.000 kroner eller hvis der er givet tilladelse fra PBN.

I sager, hvor der er tale om sagsomkostninger – særlig advokatbistand – kan der træffes afgørelser, der f.eks. skal betale retsplejeafgiften, og retsplejeafgiften overstiger 10.000 kroner. I disse sager kan der fortsat kræves tilladelse fra PBN, selv om det samlede beløb for at kære beslutningen om retsplejeafgiften overstiger 10.000 kroner.

Det må bemærkes, at der kræves kære til at ændre landsrets afgørelse af sagsomkostningerne i sager af sagstype 1. Det må bemærkes, at der kræves kære til at ændre landsrets afgørelse af sagsomkostningerne i sager af sagstype 2, herunder bl.a. U 2008.1537 V, der ikke længere kan anses for at være gældende ret. På baggrund af Højesterets kendelse må det nu konkluderes, at det alene er “bundlinjebeløbet” i byrettens sagsomkostningsafgørelse, der er afgørende for, hvornår kære-

og ikke påstanden for landsretten.

KENDELSERNE SKABER KLARHED

Højesteret har med de ovennævnte kendelser skabt klarhed om, hvornår kæretilladelse fra PBN er nødvendig i forhold til byrettens sagsomkostningsafgørelser. Selv om kendelserne alene vedrører retsplejelovens § 389, stk. 2, må det antages, at rækkevidden af disse kendelser endvidere vil kunne udstrækkes

til forståelsen af de næsten enslydende kærebegrænsningsregler i retsplejelovens § 391, stk. 2, der vedrører adgangen til kære af bestemmelser om sagsomkostninger i byretsdomme og retsplejelovens § 584 a, stk. 2, der vedrører adgangen til kære af fogedrettens afgørelser om sagsomkostninger.

Højesteret har skabt en praksis, der synes noget nemmere at administrere og handle efter for alle parter. Selv efter kendel-

serne fra Højesteret kan der dog fortsat i forskellige andre situationer være tvivl om, hvorvidt kære af en byrets afgørelse om sagsomkostninger kan ske uden tilladelse fra PBN. Hvis man som advokat i en konkret sag er i tvivl om, hvorvidt kæretilladelse fra PBN er nødvendig, kan man sikre sig ved både at kære direkte til landsretten og samtidig indgive ansøgning til PBN. I ansøgningen til PBN bør man angive, at der tillige er kære-

ret direkte vil herefter sagen med at ansøge om kæretilkendelse efter landsrets afgørelse. Hvis man fastholder kæretilladelse, kan man undgå det forkerte resultat af kæretilkendelse og ansøgning.